



Česká republika

Česká školní inspekce

Pardubický inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Trstěnice, okres Svitavy

Trstěnice 12, 569 57 Trstěnice

Identifikátor školy: 600 100 464

Termín konání komplexní inspekce: 26., 28. – 30. květen 2003

Čj.:	104 131/03-5101
Signatura:	kj4zw102

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Součástí školy:	základní škola (ZŠ) mateřská škola (MŠ) školní družina (ŠD) školní jídelna (ŠJ)
Zřizovatel:	Obec Trstěnice
Právní forma:	příspěvková organizace obce
Vzdělávací program:	Základní škola, schválen MŠMT dne 30. dubna 1996 čj. 16 847/96-2 platný od 1. září 1996, ve znění úprav a dodatků schválených dne 25. srpna 1998 čj. 25 018/98-22 platný od 1. září 1998
Kapacita:	ZŠ - 250 žáků MŠ - 27 dětí ŠD – 25 žáků ŠJ - 160 strážníků
Aktuální počet žáků:	ZŠ - 98 žáků MŠ - 15 dětí ŠD – 25 žáků ŠJ – 130 strážníků
Počet tříd:	7
Žáci z obcí:	Trstěnice, Chmelík, Ostrý Kámen, Čistá, Karle

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v základní a mateřské škole
- materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům v základní a mateřské škole
- průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v mateřské škole a v předmětech základní školy: první stupeň - český jazyk, tělesná výchova, anglický jazyk; druhý stupeň - český jazyk, dějepis, přírodopis, zeměpis, anglický jazyk, tělesná výchova a ve školní družině
- dodržování učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola
- dodržování ustanovení vyhlášky č. 29/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů
- vykazovaný počet žáků ZŠ a dětí v MŠ k 30. září 2002
- dodržování ustanovení vyhlášky č. 35/1992 Sb., o mateřské škole, ve znění pozdějších předpisů

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Personální obsazení MŠ tvoří dlouhodobě jedna pedagogická pracovnice s úplnou pedagogickou a odbornou způsobilostí. Vzhledem k malému počtu dětí a úměrně výši přidělených státních finančních prostředků, je doba do konce provozu MŠ a nad limit úvazku přímé výchovné práce kvalifikované učitelky (31 hodin) řešena další pracovníci (odborné rutinní práce při výchově dětí).

Od 1. ledna 2003, kdy se změnila právní forma organizace, došlo v činnosti MŠ z hlediska řízení k minimálním změnám. Absence organizačního řádu k datu inspekce ve škole zapříčinila,

že nejsou jasně vymezena pravidla, kompetence a odpovědnosti jednotlivých pracovníků MŠ. Dokumenty k zajištění provozu MŠ vypracované před 1. lednem 2003 ve své postatě nezachycují současné podmínky (Řád MŠ pro rodiče, Vnitřní řád MŠ směrem k pracovníkům MŠ, Denní režim v MŠ). Rovněž pracovní verze organizačního řádu školy platná od 1. dubna 2003 nezahrnuje specifika MŠ spojená s její činností. Provoz MŠ není v současné době pevně stanoven. V zájmu většího otevření MŠ potřebám rodičů nabízí škola od 4. listopadu 2002 do 29. května 2003 různé varianty s tím, že rodiče mohou děti podle potřeby přivést před začátkem provozu, tj. před příchodem pedagogické pracovnice v 7:15 hodin a po skončení provozu MŠ v 16:00 hodin mohou děti vyčkat na rodiče ve školní družině. Tuto nabídku však využívá minimum dětí (jedno až dvě v týdnu). Závažnější situace nastává v době čerpání přestávek v práci učitelky, kdy s dětmi pracuje provozní pracovnice. Vzhledem k poslední verzi stanovení provozu MŠ v době inspekce (29. května 2003) byla upravena i pracovní doba těchto pracovníků.

Pro systém kontroly byl ředitelem školy vypracován plán hospitací a kontrol na školní rok 2002/2003. Pro MŠ je pouze určen měsíc (listopad, březen, červen) bez sledovaného cíle. Realizace plánu nebyla doložena. Ze zápisů z pedagogických rad v období od ledna 2003 do doby inspekce vyplývá, že pracovnice MŠ se jich nezúčastňují. Potřebné informace, týkající se činnosti MŠ, si zjišťuje učitelka osobními rozhovory s ředitelem školy. Ve sborovně školy, kam má sama rovněž přístup, jsou zveřejňovány informace především o vzdělávacích seminářích z nabídky Pedagogického centra Pardubice a akcích školy.

Český jazyk ve škole vyučují celkem čtyři učitelky. Na prvním stupni tento předmět učí tři učitelky, z tohoto počtu jedna má odbornou a pedagogickou způsobilost, jedna učitelka je bez odborné a pedagogické způsobilosti (vychovatelka) a jedna učitelka má odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku jiných předmětů na druhém stupni. Nedostatek odborné a pedagogické způsobilosti neměl negativní vliv na úroveň výuky na prvním stupni. Učitelka, která vyučuje český jazyk na druhém stupni, je odborně i pedagogicky způsobilá.

Hodiny zeměpisu v šestém až osmém ročníku jsou vyučovány pedagogickým pracovníkem s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Zeměpis v devátém ročníku a všechny hodiny přírodopisu jsou ve škole vyučovány učiteli bez odborné a pedagogické způsobilosti. V těchto vyučovacích hodinách se projeví nedostatky, způsobené absencí předepsaného vzdělání pro výuku na základní škole.

Tělesnou výchovu v prvním ročníku vyučuje učitelka odborně a pedagogicky způsobilá, všechny ostatní hodiny tělesné výchovy (2. – 9. ročník) jsou vyučovány začínajícím pedagogickým pracovníkem bez odborné a pedagogické způsobilosti. Chybějící pedagogické vzdělání vyučujícího se ve sledovaných vyučovacích hodinách citelně projevilo. Personální podmínky pro výuku tělesné výchovy jsou nevyhovující.

Dějepis je vyučován celkem dvěma učitelkami. Obě mají odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku tohoto předmětu na druhém stupni základní školy.

Výuka anglického jazyka je zajištěna dvěma vyučujícími bez odborné a pedagogické způsobilosti. Podmínky pro výuku anglického jazyka jsou ve 4. a 5. ročníku pouze vyhovující, nejen z důvodu chybějící odborné a pedagogické způsobilosti začínajícího učitele (čtvrtý měsíc praxe), ale i díky nevhodnému spojení uvedených ročníků do jedné skupiny po všechny tři vyučovací hodiny týdně. Celkově jsou personální podmínky výuky tohoto předmětu pouze vyhovující.

Vychovatelka školní družiny splňuje podmínky vyhlášky o odborné a pedagogické způsobilosti.

Skladba úvazků je promyšlená a vyvážená vzhledem k personálnímu obsazení školy. Předměty jsou přiděleny s ohledem na odbornou a pedagogickou způsobilost, předpoklady

a vztah vyučujících k danému předmětu, se zřetelem na nedostatek kvalifikovaných učitelů v některých předmětech (anglický jazyk, tělesná výchova).

Poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada, která se schází v pravidelných intervalech. O svých jednáních vede stručné zápisy, které obsahují především informace o prospěchu žáků. Metodické orgány jsou ve škole ustaveny pouze na druhém stupni (předmětové komise pro přírodovědné předměty a pro český jazyk). V podmínkách malé školy pracují obě komise neformálním způsobem, z důležitých jednání jsou pořizovány zápisy.

Celoroční práce školy je řízena ročním plánem (bez data), který není termínován a neobsahuje ani konkrétní určení zodpovědnosti. Tento plán je upřesňován zpravidla jednou měsíčně podrobným měsíčním plánem práce a také tzv. Plánem akcí (bez data), ve kterém už je stanovena odpovědnost a termíny plnění. Ředitel školy má zpracován dokument s názvem Kritéria hodnocení pedagogických pracovníků. Důraz je kladen zejména na kvalitní práci a včasné plnění úkolů. Zohledňováno je i další vzdělávání. Do kritérií není zahrnuta práce MŠ. Vedení školy provádí kontrolu prostřednictvím pravidelných hospitací. Hospitace jsou zaznamenávány do třídních knih a pro každého učitele je veden zvláštní sešit, ve kterém se soustřeďují zápisy o provedených vstupech do hodin a také výsledky jednotlivých pravidelných prověrek zadávaných vyučujícími. Záznamy jsou stručné, zpravidla nejsou formulovány závěry a vyslovená doporučení jsou obecná. Hospitační činnost ve školní družině v letošním školním roce do doby inspekce neproběhla, v MŠ od 1. ledna do termínu inspekce rovněž ne.

Ředitel školy dosud nemá vytvořen podrobný organizační řád školy. Tento dokument je zatím ve stadiu zpracování a připomínek ze strany zaměstnanců školy. Vzhledem k počtu tříd není ve škole jmenován zástupce ředitele. Kompetence jednotlivých zaměstnanců a náplně práce jsou zpracovány v písemné podobě. Školní řád obsahuje všechny povinné části. Má výhradně direktivní charakter a chybí v něm práva žáků.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků (celkem 11 akcí) bylo v tomto školním roce zaměřeno zejména na oblast počítačové gramotnosti (5 akcí), sociálně patologické jevy a drogovou problematiku (3 akce).

Vnitřní informační systém je funkční. Většinu důležitých informací se žáci dovídají prostřednictvím třídních učitelů, různých nástěnek ve škole a žákovských knížek. Učitelé získávají informace z nástěnek ve společné sborovně, z pravidelně připravovaného měsíčního plánu a vzhledem k velikosti školy (počet žáků a učitelů) také z osobního kontaktu s ředitelem.

K rodičům se důležitá sdělení dostávají zejména prostřednictvím žákovských knížek. Pravidelně jsou organizovány třídní schůzky a konzultační hodiny. Rada školy není zřízena, rodiče vytvořili neregistrované sdružení rodičů.

Výroční zpráva školy byla zpracována ještě předchozím vedením (projednána pedagogickou radou 19. června 2002). Obsahuje všechny povinné části, ale je stručná a jen obtížně může sloužit jako autoevaluační pomůcka ředitele školy.

Pedagogické podmínky MŠ z hlediska personálního obsazení jsou průměrné, organizační zajištění její činnosti v současných podmínkách není promyšleno s potřebnou mírou efektivity a pružnosti, proto je hodnoceno jako ještě vyhovující. Personální podmínky vzdělávání a výchovy v základní škole jsou vzhledem ke schváleným učebním dokumentům průměrné.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Základní škola Trstěnice je úplná základní škola s devíti ročníky v sedmi třídách (spojené jsou druhý se čtvrtým a třetí s pátým ročníkem, na druhém stupni jsou spojovány některé hodiny v několika předmětech). Škola má k dispozici pro výuku v ZŠ pavilonovou budovu z padesátých let. Tomu odpovídá i technický stav a prostorové podmínky. Kapacita školy je podstatně vyšší, než je současný počet žáků. MŠ je součástí školy již delší dobu. Využívá prostory v jednom ze školních pavilonů. Je jednotřídní a pro školní rok 2002/2003 bylo zapsáno k docházce 15 dětí (v době inspekce přítomno 8). V MŠ je vytvořeno velmi pěkné a podnětné prostředí pro děti i k realizaci předškolní výchovy. Vybouráním příčky se zvětšil prostor třídy, ložnice je tak oddělená a stabilní. V ní jsou rovněž pečlivě a přehledně uspořádané didaktické pomůcky a knihovna. Velmi dobré je jejich zastoupení pro oblast poznávací, hudební a literární. Pro tělesnou výchovu je využívána tělocvična ZŠ (větší prostor, větší nabídka nářadí), denní ranní cvičení jsou prováděna ve třídě. Rozmanitost hraček umožňuje dětem volit si hru podle svého zájmu. Hračky jsou volně k dispozici, rovněž tak výtvarný a částečně i pracovní materiál. Sestava nábytku vytváří různá herní zákoutí, k uspokojování potřeby soukromí, hry v malých skupinách, či k rozvoji námětové hry. Estetický vzhled třídy doplňuje vkusné výtvarné zpracování prostředí (látkové dekorace, práce dětí i učitelky).

MŠ má svůj vlastní vchod a sociální zařízení, které bylo v loňském roce nově zrekonstruováno. Šatna je umístěna na přístupové chodbě. Společně se třídou tvoří komplexní blok místností, kde se děti mohou samostatně a bezpečně pohybovat. Pro pobyt venku je využívána část školního areálu s dostatečným vybavením k pohybovým aktivitám.

Ve sledovaném výchovně-vzdělávacím procesu byly spontánní činnosti v mírné převaze nad řízenými. Jejich délka však byla opodstatněná, průběh byl klidný a vycházel ze zájmu a potřeb dětí. Odpolední odpočinek byl uzpůsoben jejich potřebám, nespavým učitelka nabízela klidnou činnost. Především učitelka, ale i další pracovníce pečující o děti v odpoledních hodinách a provozní pracovníce jim vytvářejí velmi pěkné citové zázemí.

ZŠ má k dispozici učebnu výpočetní techniky, kterou získala v rámci projektu INDOŠ (Internet do škol), kategorie C. Sestavu tvoří 6 žakovských pracovišť a jedno pracoviště učitelské s připojením k lokálnímu serveru a na internet. Kromě těchto počítačů škola vlastní ještě dalších devět, které zajistila z jiných zdrojů, z toho dva počítače využívá pro administrativu školy.

Výuka anglického jazyka probíhá v prostorné jazykové učebně zařízené starším nábytkem. Je v ní umístěn televizor s videem, kazetový radiomagnetofon s CD přehrávačem. Lavice a židle jsou umístěny klasicky. Pro výuku anglického jazyka jsou k dispozici žakovské překladové slovníky, vhodná řada učebnic, pracovní sešity, kazety s poslechovými texty, videokazety, výukové mapy a přehledy – tištěné i zpracované učitelkou, několik starších ročníků časopisů, počítačové programy z projektu INDOŠ, které škola prozatím nemůže využívat, soubory karet s obrázky a pexesa.

Hodiny přírodopisu a zeměpisu jsou vyučovány v kmenových třídách, případně v odborné pracovně fyziky a chemie. Vyučující mají pro výuku k dispozici zpětné projektory a video. Pomůcky a nástěnné mapy pro výuku zeměpisu jsou umístěny přímo v jedné z kmenových tříd. Některé nástěnné mapy jsou zastaralé, postupně jsou nahrazovány aktuálními. Žáci osmého ročníku mají nevyhovující žakovské atlasy z roku 1984. Pro přírodopis je zřízen samostatný kabinet, ve kterém jsou přehledně uloženy přírodniny, nástěnné obrazy a trojrozměrné pomůcky. Vybavení kabinetu umožňuje velmi dobrou názornou výuku předmětu.

Škola má k dispozici vlastní tělocvičnu a obecní hřiště. Tělocvična je vybavena základním náradím pro výuku gymnastiky, konstrukcí pro šplh (kovové tyče jsou neudržované) a ribstoly. Z míčových her umožňuje prostor tělocvičny vyučovat základy košíkové a odbíjené.

Dne 13. prosince 2002 provedly pracovnice Okresní hygienické stanice Svitavy hygienickou prověrku školy. Ve shodě se závěry protokolu ze dne 31. prosince 2002 bylo zjištěno, že opadáva omítka vnitřních stěn tělocvičny a parkety mají místy široké mezery. V umývárně u tělocvičny jsou opadané keramické obklady. V průběhu hospitační činnosti (hodiny tělesné výchovy) se ukázalo, že v tělocvičně chybí možnost větrání (okna jsou umístěna v horní části obvodových stěn a jsou uzavřena).

Obecní hřiště je přímo v areálu školy. Pro výuku je k dispozici udržované velké travnaté fotbalové hřiště, malé travnaté hřiště, víceúčelová asfaltová plocha (odbíjená, přehazovaná, tenis). Pro výuku atletiky jsou podmínky nevyhovující, chybí běžecká dráha s rovinkou pro sprint, sektor pro skok daleký je neudržovaný.

V kabinetě tělesné výchovy je dostatečný počet míčů pro efektivní nácvik házení, chytání a zpracování míče a pro výuku základních herních činností v košíkové, odbíjené a kopané.

Oddělení školní družiny má samostatnou místnost, která je zařízena vhodným, i když starším nábytkem, odlišně od zařízení učeben. K uložení hraček slouží skříně a regály, k činnostem dětí pracovní stolky se židlemi, lavička, dva koberce, měkké podložky (karimatky), dva počítače, televizor s videem a kazetový radiomagnetofon. Z her mají děti k dispozici dostatek konstrukčních i společenských her, velké dřevěné i umělé kostky, puzzle, dřevěné hlavolamy, knihy, divadélko s loutkami, kočárky a dostatek výtvarného materiálu, který financuje obec ze svého rozpočtu. Z dalších prostor využívá školní družina tělocvičnu, počítačovou učebnu, školní hřiště a školní areál s průlezkami.

Materiální podmínky MŠ jsou velmi dobré, psychohygienické z hlediska vytvořených podmínek pro děti a výchovně vzdělávacího působení pracovníků, jednání a vzájemného kontaktu jsou rovněž velmi dobré. Oblast materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům má v základní škole průměrnou úroveň.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE ŠKOLE

Realizace vzdělávacích programů

Obsah výchovně vzdělávací práce v MŠ v letošním školním roce vychází z Rámcového programu pro předškolní vzdělávání čj. 14 132/01-22 (vydal Výzkumný ústav pedagogický v Praze). Ve Školním vzdělávacím programu na školní rok 2002/2003 (ŠVP) jsou respektovány hlavní cíle, aplikované na podmínky MŠ a rozvedené do dílčích konkrétních úkolů. Rovněž úkoly ze všech oblastí rozvoje dítěte jsou rovnoměrně plněny, žádná není opomíjena. Jeho součástí je tematický plán činnosti s názvem „Objevujeme svět“. Časové rozložení jednotlivých témat je měsíční s dílčími týdenními podtématy ve vzájemné posloupnosti a motivační návaznosti. Jejich obsah však vyžaduje hlubší promyšlení s konkrétními náplněmi jak pro spontánní, tak pro řízené činnosti, což se projevilo především v obsahu vzdělávací práce první den hospitace. Dílčí analýzy realizovaných okruhů činnosti jsou převážně zaměřeny na výsledky dětí a jejich podíl na šířce a hloubce daného tématu. Úroveň z hlediska pedagogického (metody, formy, využití materiálu, pomůcky) již zhodnocena není. Tím je rozsah a kvalita podkladů pro zpětnou vazbu v plánování menší.

V rámci zvoleného vzdělávacího programu mají žáci základní školy k dispozici volitelný předmět informatika (v tomto školním roce v sedmém, osmém a devátém ročníku). Nepovinný předmět škola nabízí jeden (náboženství).

Realizace vzdělávacího programu MŠ je v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy. Výuka na základní škole je ve většině předmětů v souladu s učebními osnovami. Výjimkou je tělesná výchova na prvním stupni – do výuky v prvním až pátém ročníku je zařazeno cvičení na kruzích.

Pedagogická dokumentace v MŠ je řádně vedena. Záznamy realizace vzdělávací práce jsou přehledné, rozsah byl v souladu s plánovanou činností. Pedagogická dokumentace v ZŠ i MŠ zachycuje průběh vzdělávání průkazně vzhledem k průběhu vzdělávání a výchovy.

Průběh a výsledky výchovně vzdělávací práce v mateřské škole

Spontánní činnosti a řízené činnosti

Ranní hry byly zcela ponechány na volbě a zájmu dětí. Učitelka je pomáhala přirozenými vstupy rozvíjet, využívala všech momentů k opakování již dříve získaných poznatků a rozvíjela je o nové, které vyplývaly ze situace a námětu hry. V jejich průběhu děti svačily. Potřebné hygienické návyky byly u dětí zautomatizované, dovedly se samy při jídle obsloužit. Ne pro všechny však bylo vytvořeno potřebné kulturní a hygienické prostředí (děti svačily u stolečku, na kterém současně probíhala výtvarná činnost - kreslení podle vlastní volby).

Ranní cvičení bylo plynule vsunuto do průběhu spontánních činností. Motivací byla magnetofonová nahrávka „Na mravenčí pasece“, kterou dovedly děti velmi pěkně pohybově znázornit. Zdravotní cvičení s tyčemi bylo motivováno námětem písně. Učitelka dbala na správné provedení cviků, hygienické požadavky byly dodrženy. V druhé části spontánních činností byla rozvinuta hra na prodejnu. Děti se učily vzájemně se domlouvat, rozdělovat si role, respektovat názor druhého. Učitelka svým jednáním a klidným hlasovým projevem pomáhala vytvářet příjemnou atmosféru. Pedagogický záměr učitelky však nebyl v průběhu výchovně vzdělávacího procesu zcela zřetelný. Stanovené úkoly byly rozptýleny do dílčích činností a sledovány individuálně ve vzniklých situacích. Naopak druhý den při zvolené organizaci v kroužku na koberci byla již pedagogická práce cílená, včetně připravených pomůcek. Děti poznávaly předměty podle tvaru (hranatý, kulatý, špičatý), starší určovaly jejich geometrický tvar, společně barvy. Učitelka využívala různé metody (tvořivá dramatika, smyslová výchova, slovní i názorné) k navození situace, nálady a k motivaci. Po celou dobu udržovala děti v aktivní činnosti, v zájmu o plnění dílčích úkolů. Děti měnily polohy, spolupracovaly, společně hodnotily výkony, porovnávaly. Každé dítě mělo dostatek času úkol dokončit, což pozitivně ovlivňovalo sebevědomí dětí i pocit úspěšnosti. Úkoly kladené učitelkou byly diferencované podle schopností dětí, srozumitelné a dobře vysvětlené.

Průběhové výsledky výchovně vzdělávací činnosti

Děti ve sledovaných činnostech prokázaly velmi dobrou úroveň hygienických a společenských návyků i pohybových dovedností. Jsou vedeny ke vzájemné ohleduplnosti, starší k pomoci mladším. Úroveň rozumových výsledků byla rovněž velmi dobrá, starší děti byly pohotové, dovedly reagovat na vniklé situace, nedocházelo ke sporům. Péče o správnou výslovnost je zajišťována ve spolupráci s rodiči dětí, v MŠ je prováděna pouze logopedická prevence.

Celková úroveň spontánních činností byla velmi dobrá. Dětem bylo poskytnuto dostatek prostoru pro rozvoj osobnosti a realizaci vlastních zájmů. Chyběla však větší nabídka činností ze strany učitelky, která by zvolené téma rozvinula do širších souvislostí.

Při řízené činnosti učitelka prokázala účinnost aplikace moderních metod, které činily vzdělávací proces zajímavým a po celou dobu podporovaly spontánní zájem všech dětí. Úroveň dosažených výsledků u dětí je předmětem dílčích analýz vzdělávací práce prováděných učitelkou. Dochází k jejich procvičování a upevňování. Celkové hodnocení je velmi dobré.

Průběh a výsledky výchovně vzdělávací práce v základní škole

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk (1. - 9. ročník)

Týdenní hodinová dotace odpovídá učebnímu plánu. Členění českého jazyka na jednotlivé složky je na obou stupních v souladu s požadavky zvoleného vzdělávacího programu. Na druhém stupni je předmět český jazyk v šestém a sedmém ročníku jednu hodinu týdně spojován (slohový výcvik). Na sledované hodiny byli učitelé velmi dobře připraveni. Dlouhodobé plánování je rovněž funkční. Učitelky mají zpracovány časově-tematické plány. Tyto plány zpravidla vycházejí z obsahu používaných učebnic.

Ve sledovaných hodinách se objevovala vstupní motivace a ve většině hodin i motivace průběžná. Učitelé využívali k motivování didaktických her, vlastních životních zkušeností žáků, práce na koberci, praktického smyslu procvičovaných dovedností apod. V jedné ze sledovaných hodin literární výchovy na druhém stupni byla zařazena i literární exkurze po zajímavých místech v obci (souvislost s dramatem A. Jiráka Vojnarka). Hodnocení žáků v průběhu hodin bylo převážně kladné verbální, ústní klasifikované zkoušení bylo v části sledovaných hodin rovněž zaznamenáno. Učitelé hodnotili a zejména chválili žáky zpravidla ihned po výkonu a poskytovali tak dostatečnou zpětnou vazbu. V části hodin (zejména na prvním stupni) byly efektivně využívány i mezipředmětové vztahy (s výtvarnou výchovou, s vlastivědou apod.).

Učitelé navazovali na již dříve získané poznatky žáků. Zpravidla také různými formami ověřovali pochopení probírané látky (nejčastěji frontální opakování nebo pracovní listy).

Struktura sledovaných hodin odpovídala věku žáků i výukovým cílům. Organizační pokyny byly jasné, srozumitelné a přiměřené věku žáků. Respektovány zpravidla byly i věkové zvláštnosti a specifické podmínky ve třídách. Individuální práce s žáky s poruchami učení a chování, případně zohledňování těchto žáků, bylo zaznamenáno jen ojediněle. Ve sledovaných hodinách na druhém stupni převažovala frontální práce. Naopak na prvním stupni byl důraz kladen spíše na činnostní formy výuky, což souvisí s nutností zaměstnat v hodině dvě skupiny žáků ve spojených ročnících. Kooperativní formy práce a spolupráce žáků při řešení problémů nebyly zaznamenány. Učitelé využívali zejména učebnic, na prvním stupni i různých pracovních listů a kartiček.

V hodinách byl zpravidla věnován dostatečný prostor relaxaci a oddechu (cvičení, protažení - první stupeň, střídání úkolů a činností – v části hodin na druhém stupni). Učivo bylo žákům prezentováno věcně správně. V žádné ze sledovaných hodin nebylo využito didaktické a výpočetní techniky.

Celkově měla výuka českého jazyka velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu dějepis

Týdenní hodinová dotace dějepisu činí ve všech ročnících dvě hodiny týdně. Jednou týdně je dějepis v šestém a sedmém ročníku vyučován společně.

Žáci byli ve sledovaných hodinách motivováni zejména v úvodu hodiny využitím regionálních prvků a aktuálních společensko-politických událostí. Rovněž průběžná motivace se ve sledovaných hodinách objevovala. K ověřování znalostí předcházejícího učiva bylo

využíváno zpravidla frontálního opakování v úvodu hodin, v části hodin bylo zaznamenáno klasifikované ústní zkoušení. Probíraná témata byla v souladu s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Učitelky navazovaly na již dříve získané poznatky a využívaly zejména osobních zkušeností žáků, výkony žáků hodnotily verbálně, zpravidla ihned po výkonu.

Na sledované hodiny byly učitelky zpravidla dobře připraveny. Dlouhodobé plánování je funkční. Učitelky mají zpracovány časově-tematické plány. Nebyly v nich zaznamenány žádné výrazné nedostatky. V devátém ročníku jsou zahrnuty i novodobé dějiny dvacátého století (tematický celek *Československo a svět ve druhé polovině XX. století*). Rovněž v loňském školním roce toto učivo bylo v plném rozsahu probráno.

Struktura hodin odpovídala věku žáků i výukovým cílům. Organizační pokyny byly jasné, srozumitelné a přiměřené. Ve většině sledovaných hodin učitelky využívaly především frontální práce, aktivní samostatná činnost žáků se objevovala jen velmi málo. Rovněž kooperativní formy práce a spolupráce žáků při řešení problémů nebyly zaznamenány. Využíváno bylo zejména doplňující literatury (zdroj obrázků k probíraným tématům). Efektivita využití vyučovacího času byla limitována použitými metodami a formami práce. Učivo bylo žákům prezentováno věcně správně. V jedné ze sledovaných hodin bylo využito zpětného projektoru, jiná didaktická technika, ani výpočetní technika využita nebyla.

Celkově měla výuka dějepisu velmi dobrou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodopisu a zeměpisu

Procvičování a upevňování učiva bylo realizováno především ve vyučovacích hodinách zeměpisu 7. a 8. ročníku, v menší míře v 9. ročníku. Sledované hodiny přírodopisu byly orientovány pouze na probírání nového učiva.

Nadprůměrnou úroveň měly, z hlediska názorného a praktického vyučování, hodiny zeměpisu v 7. a 8. ročníku. Ve sledovaných hodinách byli žáci aktivizováni problémovými otázkami, učitelka do výuky zařadila i regionální problematiku vztahující se k probíranému učivu. Ke splnění stanoveného cíle využívala zpětný projektor, nástěnné mapy a žakovské atlasy. Ústní zkoušení žáků bylo realizováno v závěrečných částech hodin, s hodnocením jednotlivých žáků byla seznámena celá třída. Žáci měli možnost zapojit se do vyučovacího procesu, vyučující jim umožnila sdělit spolužákům o probíraném učivu své názory a poznatky. Samozřejmostí byl individuální přístup učitelky k žákům.

V hodinách přírodopisu převládal výklad vyučujících, především v 6., 7. a 8. ročníku byla žákům předkládána konkrétní fakta, chybělo zde vyvození vlastních poznatků z pozorování předložených obrazů a přírodnin. Aktivita žáků byla na nízké úrovni, práce v menších skupinkách využita nebyla. Pozitivem byla snaha o názorné vyučování (mikroskopické preparáty rostlinných tkání, nástěnné obrazy, využití videa). Při prohlížení mikroskopických preparátů byla nedostatkem absence mikroskopů – žáci dostali k prohlížení lupu. V jedné z vyučovacích hodin bylo využito dvou videonahrávek (rozmnožování a vývoj člověka jako jedince) málo efektivní. Většina času vyučovací hodiny byla věnována pasivnímu sledování populárně-naučného pořadu, chyběla propracovanější úvodní aktivizace žáků a v důsledku značné délky nahrávek i nabízející se diskuse a výchovné využití látky.

Ve všech sledovaných hodinách chyběl čas pro shrnutí, procvičení nově probraného učiva a pro závěrečné zhodnocení pracovní aktivity žáků. Ve většině hodin žáci spolupracovali s vyučujícími, verbální i neverbální komunikace se žáky probíhala bez zásadních nedostatků.

Celkově měla výuka sledovaných hodin přírodopisu a zeměpisu průměrnou úroveň.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu anglický jazyk

Ve škole je vyučován jeden cizí jazyk - anglický, od 4. do 9. ročníku. Výuku na prvním stupni značně ovlivnila nezkušenost a chybějící odborná a pedagogická způsobilost učitele, ale i nevhodnost spojení žáků 4. a 5. ročníku do jedné skupiny v prvních dvou letech výuky. Vynikající a velmi dobré hodiny na druhém stupni byly promyšlené a zřetelně odlišné od pouze vyhovujících hodin na prvním stupni.

Pro získání zájmu o výuku využívala vyučující na druhém stupni střídání metod a forem práce, zařazování her (šibenice, co nejvíce slov z jednoho, hádej osobnost), spojování výuky se životem, vedení hodiny převážně v anglickém jazyce, pochval, kooperace mezi žáky. Motivačním faktorem byl i kladný vzájemný vztah a respekt mezi učitelkou a žáky. Po splnění ústních i písemných úkolů byla žákům v těsné návaznosti poskytována zpětná vazba. Nebylo zaznamenáno sebehodnocení žáků.

Z vyučovacích metod zařazovala učitelka nejčastěji metody opakování a utvrzování učiva formou otázek a odpovědí v interakci vyučující - žák, ale také žák - žák. Práce s poslechem a textem byla promyšlená, postup byl volen od známého a jednoduššího ke složitějšímu a neznámému. Žáci pracovali formou ústní i písemnou. V závěru sledovaných hodin chybělo shrnutí učiva a zhodnocení práce třídy.

Hodiny probíhaly v příjemné atmosféře, relaxace byla zajištěna zejména střídáním forem práce (frontální, samostatné, skupinové – ve dvojicích).

Učitel na prvním stupni nedokázal motivovat žáky k práci. V jedné ze sledovaných hodin opisovali žáci čtvrtého ročníku téměř po celou dobu výuky gramatický přehled z učebnice při současné práci vyučujícího s žáky pátého ročníku. Žáci pátého ročníku pracovali v této vyučovací jednotce převážně překladovou metodou. V jiné sledované hodině pracovali samostatně žáci pátého ročníku (po celou hodinu si připravovali krátký rozhovor ve dvojicích a asi deset minut před koncem vyučovací hodiny, někteří z nich prezentovali připravený úkol před spolužáky). Se čtvrtým ročníkem byla v tomto čase vypracována společně tři cvičení s následnou společnou kontrolou. Tyto hodiny anglického jazyka byly, i přes velmi pěkný vztah vyučujícího k žákům, málo efektivní a u žáků v této skupině byly zaznamenány značné mezery ve znalostech.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém jazyce na prvním stupni jsou hodnoceny jako pouze vyhovující, na druhém stupni jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova v 1. - 9. ročníku

Na prvním stupni se spojují hodiny tělesné výchovy druhého se čtvrtým ročníkem a třetího s pátým ročníkem. Na výuku tělesné výchovy na druhém stupni jsou spojovány všechny čtyři ročníky, hodiny jsou vyučovány v bloku dvou hodin jednou za týden. Odděleně jsou vyučovány hodiny tělesné výchovy chlapců a dívek.

Sledované hodiny tělesné výchovy v 1. až 9. ročníku byly orientovány na základní pohybovou přípravu, vyrovnávací a posilovací cvičení, míčové hry (vybíjená, kopaná) a základy atletiky. Použity byly kriketové míčky, plné míče, míče na odbíjenou a kopanou.

Vynikající úroveň měla pouze hodina tělesné výchovy žáků 1. ročníku vedená učitelkou s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Hodina zaměřená na základní pohybovou přípravu měla vysokou úroveň jak po stránce metodické a organizační, tak i z hlediska efektivního využití vyučovacího času. Vyučující respektovala fyzické předpoklady žáků a jejich motorické schopnosti. V průběhu celé vyučovací jednotky vhodnou motivací a střídáním pohybových činností udržela u všech žáků zájem o aktivní pohyb. Úvodní zahřátí a rozcvičení

žakovského organismu bylo dostatečné, v průběhu cvičení žáci zvládali základní polohy a přesně reagovali na pokyny učitelky. Podpořeny byly i mezipředmětové vztahy (český jazyk – říkadla). Efektivní bylo též vyrovnávací cvičení s plnými míči (každý žák měl míč) případně postřehová hra s využitím kriketových míčků. Žáci respektovali pokyny vyučující, přesně a ochotně je plnili.

V ostatních sledovaných vyučovacích hodinách (2. až 9. ročník) byla zřetelná chybějící pedagogická a odborná způsobilost učitele. Nedostatky se vyskytly především v organizaci hodin, v důsledném vedení žáků ke splnění stanovených cviků a úkolů i v přípravě na výuku. Zahřátí a rozcvičení v úvodních částech jednotlivých hodin bylo nedostatečné, malý důraz byl kladen na přesné provedení základních cviků. Chybělo i důsledné rozcvičení ramenního kloubu (do hlavní části hodiny byl zařazen hod kriketovým míčkem). Při výuce spojených ročníků vyučující nepřihlížel k věkovým a fyzickým odlišnostem mezi žáky. Z hlediska aktivního pohybu žáků byly sledované hodiny tělesné výchovy neefektivní. Pozitivem byl přístup vyučujícího k žákům a převládající kladné hodnocení jejich výkonů. Převážná většina žáků respektovala požadavky vyučujícího, nevhodné chování žáků bylo zaznamenáno jen výjimečně.

Celkově měla výuka sledovaných hodin tělesné výchovy pouze vyhovující úroveň.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Vedení školy nepřipravuje vlastní prověrky. Ke sledování a kontrole využívá pouze běžných prověrek, které vyučující v jednotlivých předmětech zadávají v průběhu školního roku. Sleduje jejich výsledky a zobecňuje z nich získané informace.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve výše uvedených předmětech a skupinách předmětů měly celkově průměrnou úroveň.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Školní družina

Ve škole pracuje jedno oddělení školní družiny, ve kterém je zapsáno 25 dětí 1. - 5. ročníku. Kapacita školní družiny je 25 dětí a ve výkaze o školní družině je 25 dětí. Provoz je zajištěn denně od 11:20 hodin do 15:20 hodin a třikrát týdně je prodloužen do 16:50 hodin. Prázdninový provoz je v případě zájmu zajištěn (naposledy v době letošních jarních prázdnin). Na provoz školní družiny není vybírán žádný poplatek.

Při práci ve školní družině byly děti vhodně a citlivě motivovány zejména střídáním metod a forem práce, rozhovorem, výběrem a svobodnou volbou činnosti. Zařazeny byly činnosti sebeobslužné, rekreační, hudebně pohybové, zájmové a pobyt venku se sportovním zaměřením.

Děti byly vedeny k zásadám hygieny a správného stolování, hrály společenské hry podle vlastního výběru, různé didaktické a dotykové hry při posazení v kruhu, zpívali písně s doprovodem hrou „na tělo“, při pobytu venku hru „Člověče, nezlob se“ s živými figurkami, hledání pokladu s plněním úkolů a volný pohyb na školní zahradě s prolézačkami. Při hrách venku bylo opomenuto hygienické a bezpečnostní hledisko, kdy děti běžely ve školním oblečení a nevhodné obuvi. Při ostatních činnostech bylo dbáno na bezpečnost i hygienu, činnosti byly hodnoceny a děti chváleny.

Činnost školní družiny probíhá plánovitě, s největším ohlasem se v letošním školním roce setkaly akce: „Halloween“, výtvarné vánoční dílny s účastí rodičů, čarodějnice s volbou Miss čarodějníc, oslava masopustu se spolkem „Vojnarka“. Velmi kladně je obcí vnímána i pomoc při vítání občánků a vystoupení dětí pro důchodce.

Realizace činnosti školní družiny i organizace a průběh činností ve školní družině jsou velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- Při inspekci byly porovnány počty žáků v třídních výkazech s údaji v aktuálním Výkazu o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. září 2002 a Výkazu o mateřské škole Škol (MŠMT) V 1-01 podle stavu k 30. září 2002. Při kontrole nebyly zjištěny rozdíly.
- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj.: 31 821/02-21 ze dne 12. února 2003 je v souladu se Zřizovací listinou příspěvkové organizace Základní škola Trstěnice z 10. října 2002.
- Pedagogická dokumentace a dokumentace k řízení MŠ je uložena u učitelky v MŠ. Je uspořádaná, umožňuje orientaci. Evidence dětí, které již ukončily docházku, není od ostatní oddělena (skartace). Je zajištěna ochrana dat před jejich zneužitím.
- Výchovně vzdělávací činnost MŠ je doplňována a obohacována řadou akcí připravovaných ve většině případů společně se ZŠ.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Třídní knihy ze školního roku 2001/2002
2. Třídní knihy ze školního roku 2002/2003
3. Aktuální třídní výkazy a katalogové listy
4. Vzorek žákovských knížek a žákovských písemností
5. Záznamy o hospitacích a kontrolách ředitele školy
6. Kniha úrazů
7. Učební plán na školní rok 2002/2003
8. Personální dokumentace učitelů
9. Přehled dalšího vzdělávání za školní rok 2002/2003 (ke dni inspekce)
10. Kritéria hodnocení pedagogických pracovníků
11. Rozvrh hodin na školní rok 2002/2003
12. Časově-tematické plány ve sledovaných předmětech - zpracovali jednotliví vyučující
13. Školní řád z 28. března 2003, platný od 1. dubna 2003
14. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT ČR dne 12. února 2003 pod číslem jednacím 31 821/02-21 platné od 1. ledna 2003
15. Zřizovací listina příspěvkové organizace Základní škola Trstěnice - ze dne 10. října 2002 - vydala Obec Trstěnice
16. Zápisy z pedagogických rad za školní roky 2001/2002 a 2002/2003

17. Inspekční zpráva ČŠI (ZŠ) ze dne 26. května 2000 (čj.: 104 145/00-2607)
18. Inspekční zpráva ČŠI (MŠ) ze dne 19. února 1997 (čj.: O-10-04/9697-081)
19. Měsíční plány práce (výběr)
20. Zápisy předmětových komisí ze školního roku 2002/2003
21. Plán hospitační a kontrolní činnosti – bez data
22. Dokumentace integrovaných žáků pro školní rok 2002/2003
23. Souhlas s úpravou režimu vyučovacího dne pro ZŠ Trstěnice, vydalo MŠMT dne 12. ledna 1999 pod čj. 11 200/99-22
24. Výjimka z počtu žáků, vydalo MŠMT dne 29. března 2002 pod čj. 16 380/02-22
25. Výkaz o mateřské škole Škol (MŠMT) V 1-01 podle stavu k 30. září 2002
26. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. září 2002
27. Celoroční plán školní družiny podle měsíců
28. Týdenní skladba zaměstnání
29. Týdenní plán práce 26. května – 30. května 2003
30. Provozní řád školní družiny z 1. září 2002
31. Docházkový sešit vedený od 16. září 2002
32. Přehled výchovně vzdělávací práce vedený od 2. září 2002
33. Zápisní listky do školní družiny pro školní rok 2002/2003
34. Záznamy o práci v zájmovém útvaru hudebně – pohybovém
35. Školní vzdělávací program na školní rok 2002/2003
36. Tematický plán vzdělávací práce pod názvem „Objevujeme svět“ na školní rok 2002/2003
37. Hodnocení školního roku 2001/2002 ze dne 18. června 2002
38. Přehled výchovné práce ve školním roce 2002/2003
39. Evidence dětí (evidenční listy, rozhodnutí o přijetí)
40. Pověření rodičů k odvádění dětí z MŠ ve školním roce 2002/2003
41. Řád MŠ pro rodiče ze dne 1. června 1998
42. Stanovení provozu MŠ Trstěnice – návrh (29. května 2003)
43. Režim dne - bez data platnosti
44. Vnitřní řád MŠ (směrem k pracovníkům MŠ) ze dne 1. června 1998
45. Pracovní náplň učitelky- bez data účinnosti
46. Pracovní náplň „pomocné vychovatelky“ a uklízečky v MŠ
47. Kritéria pro poskytování osobního ohodnocení a mimořádných odměn ze dne 25. března 1999
48. Plán hospitační a kontrol pro školní rok 2002/2003
49. Organizační řád školy - s platností od 1. dubna 2003
50. Rozvržení pracovní doby pedagogických pracovníků MŠ ze dne 1. dubna 2003

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávání a výchovy ve škole mají celkově průměrnou úroveň zejména s ohledem na chybějící odbornou a pedagogickou způsobilost v části vyučovaných předmětů. Nejhůře je na tom výuka anglického jazyka, kde byla konstatována pouze vyhovující úroveň personálních podmínek a výuka tělesné výchovy, kde byla úroveň personálních podmínek hodnocena jako nevyhovující. Personální podmínky MŠ mají průměrnou úroveň s ohledem na chybějící odbornou a pedagogickou způsobilost druhé pracovnice, která zajišťuje část výchovně vzdělávací činnosti.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovy jsou na průměrné úrovni. Plánování je vzhledem k velikosti a podmínkám školy svým rozsahem přiměřené a převážně účelné. Organizační systém ZŠ je vytvořen, umožňuje řízení školy, vyžaduje ale přesné dopracování organizačního řádu školy, který bude zahrnovat všechny součásti školy s přesným vymezením kompetencí jednotlivých zaměstnanců. Organizační systém směrem k MŠ není zcela promyšlený, obsahuje řadu nedořešených vzájemných souvislostí, vedoucí k efektivitě řízení organizace, kontrolních a informačních systémů. Povinná dokumentace je řádně vedena. Materiálně-technické podmínky MŠ umožňují realizovat předškolní výchovu v plném rozsahu.

Průběh a výsledky vzdělávání:

Velmi dobře byly hodnoceny předměty: český jazyk, dějepis a anglický jazyk na druhém stupni.

Průměrnou úroveň měl blok předmětů: přírodopis a zeměpis.

Pouze vyhovující úroveň byla shledána v anglickém jazyce na prvním stupni a v tělesné výchově.

Úroveň poskytované kvality výchovně vzdělávací práce v mateřské škole a dosažených výsledků u dětí byla velmi dobrá. Školní družina měla rovněž velmi dobrou úroveň.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Pavel Skokan	Skokan, v.r.
Členové týmu	Marcela Pechancová	Pechancová, v.r.
	Mgr. Jana Richterová	Richterová, v.r.
	Mgr. František Víšek	Víšek, v.r.

Další zaměstnanci ČŠI

Jitka Chalupníková

Ve Svitavách dne 30. června 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy:1. července 2003

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu Podpis

PhDr. Jindřich Říha

Říha, v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	21. července 2003	104 188/03-5101
Zřizovatel	21. července 2003	104 189/03-5101
Rada školy	nebyla zřízena	-----

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
----	-----	Připomínky nebyly podány.